

Психологія наукової і технічної творчості

Робоча програма навчальної дисципліни

(Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітньо-наукова програма	Психологія
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс, весняний (четвертий) семестр
Обсяг дисципліни	4 кред. ЄКТС / 120 годин лекції – 9 годин, семінарські – 9 годин, самостійна робота – 102 години
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	Лекції: Практичні заняття: https://my.kpi.ua та https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор і практичні: професор, д. психол. н., професор кафедри психології та педагогіки, Ложкін Георгій Володимирович, lozhkin.heorhii@iill.kpi.ua , +380507165760
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» є психологічні закономірності творчої діяльності, що виявляються у сферах науки і техніки.

«Психологія наукової і технічної творчості» – галузь наукової психології, яка вивчає складові творчої діяльності, які спонукають, скеровують, регулюють і реалізують у виконавських діях творчу активність суб'єкта, а також креативність як творча властивість особистості. Творчою діяльністю вважається така, яка передбачає інновації – створення якісно нових ідей або речей, іще невідомих людству, або вдосконалення тих, що вже існують.

Відповідно до вимог ОНП **метою дисципліни** є формування у здобувачів вищої освіти:

- здатності орієнтуватись у філософсько-методологічному рівні проблеми творчості;
- здатності аналізувати фундаментальні теорії і концепції, відомості про закономірності виникнення та розвитку інновацій у процесі наукової та технічної діяльності;
- здатності виявляти особливості застосування когнітивних процесів у творчій діяльності, відстежувати вплив психічних властивостей особистості на процес творчої діяльності та її ефективність;

- здатності виявляти закономірності творчої самореалізації особистості у науковій та технічній сферах;
- здатності розробляти психологічно обґрунтовану систему впливів на розвиток творчих якостей особистості.

Навчальну базу дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» становлять знання отримані при вивченні різноманітних курсів, що спрямовані на розкриття загальних закономірностей і механізмів професійної діяльності, а також формування вмінь науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 3);
- здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень (ЗК 6);
- здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 7).

Фахових компетентностей:

- здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (ФК 1);
- здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень (ФК 2);
- здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним (ФК 5);
- здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності (ФК 6);
- уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства (ФК 7);
- здатність до інноваційного переосмислення і застосування методів інших галузей знань для реалізації завдань міждисциплінарних психологічних досліджень (ФК 8);
- здатність самостійно виконувати науково-дослідну діяльність у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» з використанням сучасних теорій, методів та інформаційно-комунікаційних технологій (ФК 15);
- здатність адаптувати й узагальнювати результати сучасних психологічних досліджень для вирішення наукових і практичних проблем (ФК 16);
- здатність проводити теоретичні й експериментальні дослідження, математичне й комп'ютерне моделювання психічних явищ (ФК 17).

Програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології (ПРН 1);
- планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики (ПРН 4);
- критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок (ПРН 6);
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН 13);
- представляти результати роботи у вигляді завершених науково-дослідних розробок (наукових публікацій, доповідей, презентацій тощо) (ПРН 16);

- екстраполювати психологічні знання на широке коло процесів дослідницько-інноваційної діяльності (ПРН 18).

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах двох годин консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 1. Наукові дослідження», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 2. Наукова комунікація», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОП.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1. Психологія творчості як галузь психологічного знання	13	2	-	11
Тема 2. Філософсько-методологічна база психології творчості	13	-	-	13
Тема 3. Психологія творчості та продуктивності у науковій діяльності	13	-	-	13
Тема 4. Провідні концепції в сучасній психології творчості	13	-	2	11
Тема 5. Психологічна характеристика творчого процесу	15	2	2	11
Тема 6. Творчий потенціал особистості	15	2	2	11
Тема 7. Психологія наукової творчості	15	2	2	11
Тема 8. Психологія технічної творчості	15	1	1	13
Підготовка до МКР	4	-	-	4
Підготовка до заліку	6	-	-	6
Всього годин	120	9	9	102

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацьовувати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література:

1. Воляннюк Н.Ю. Психологія наукової діяльності: [Монографія] / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкін, А.Б. Колосов, Б.В. Андрійцев. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського; Центр ДЗК, 2020. 352 с.
2. Психологія творчості: навч. посібник / Н. А. Карпенко. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/347/1/%d0%9a%d0%b0%d1%80%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%20%d1%82%d0%b2%d0%be%d1%80%d1%87%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96.pdf>

- Яковицька Л. С. Самореалізація особистості у науково-технічній діяльності: монографія. Донець. нац. техн. ун-т. Донецьк: Ноулідж, 2012. 346 с.
- Яланська С. П. Психологія розвитку педагогічної творчості: навчальний посібник. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. 114 с.
- Яланська С. П. Психологія творчості: навчальний посібник. Полтава : ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2014. 180 с. Режим доступу: <https://docplayer.net/72391411-Psihologiya-tvorchosti.html>

4.2 Допоміжна література:

- Гопка О. Творчий потенціал особистості як наукова категорія. Науковий часопис Національного педагогічного університету 2021 р., № 75, Т. 3. 147 імені М.П. Драгоманова. Серія 16 «Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики». 2016. Вип. 27 (37). С. 11–14.
- Карпенко Н. А. Зміст та структура творчого потенціалу особистості. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: зб. наук. праць; гол. ред. В. Середа. Львів: ЛьвДУВС, 2014. Вип. 1. С. 52–65.
- Кругляк М. Проблема ціннісної навантаженості наукового знання і об'єктивності вченого. *Університетська кафедра*. К. 2012. № 1. С. 50–57.
- Метулинська Н. Професійний етос науковця в сучасній Україні. *Український інформаційний простір : наук. журнал*. Київський нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т журналістики і міжнародних відносин. К., 2013. № 1. Ч. 2. С. 146–150.
- Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посібник. 3-є вид. К.: Либідь, 2004. 288 с.
- Юрченко З. В. Науковий потенціал особистості: психологічні чинники актуалізації. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Сер. «Педагогічні науки». 2014. Вип. 115. С. 276–279.
- Volianiuk N. Yu., Bokovets O.I. Psychological structure of innovative potential of a personality. *Наука і освіта*. 2017. №1. С. 9-15. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-1-2>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1.	Тема 1. Психологія творчості як галузь психологічного знання Визначення поняття «психологія творчості» та її основні категорії. Місце психології творчості у системі психологічних наук. Творчий характер психічної реальності. Особливості рефлексії творчого початку у психічному бутті людини, властиві історичним формам предмету психології – таким як душа, свідомість, несвідоме, поведінка, психічні явища, індивідуальний світ людського «я». Стадії творчого процесу: бажання, знання, уміння. Стадії творчої роботи: інтелектуальна готовність, виокремлення проблеми, формулювання завдання, пошук рішення, отримання нового принципу, перетворення принципу в схему і формальне оформлення. Завдання на СР: - Розкрийте сутність наукового методу в широкому сенсі.. - Визначте особливості рефлексії творчого начала у психічному бутті людини, властиві історичним формам предмету психології. - Аргументуйте творчий характер психічної реальності.
2.	Тема 5. Психологічна характеристика творчого процесу Передумови творчого процесу: системне розуміння вихідної інформації, інтерпретація знань, формулювання нових завдань. Евристичність способів вирішення завдань, екстраполяція розвитку ситуацій та явищ. Завдання на СР: - Розкрийте особливості творчого процесу: спонтанність, пластичність, зміна ставлення. - Сформулюйте характеристики творчого процесу. - Наведіть приклади народження нових ідей та множинність рішень.

3.	Тема 6. Творчий потенціал особистості Генетична психологія творчості. Предметна гра і малюнок як прояви творчості в дитинстві. Вчинок і творчість підлітка. Уява і творчість в юнацькому віці. Моральна творчість. Героїчний вчинок. Творчість як механізм розвитку особистості. Індивідуальний потенціал людського буття. Іntenції та потенції. Обдарованість, талант, геніальність. Методи дослідження обдарованості. Інвестиційна теорія креативності. Завдання на СР: 1. Розкрийте сутність творчого потенціалу особистості. 2. Охарактеризуйте творчість як механізм розвитку особистості. 3. Обґрунтуйте внутрішні передумови успіху в науці. 4. Порівняйте основні методи дослідження обдарованості. 5. Здійсніть порівняльний аналіз зовнішньої та внутрішньої мотивації наукової творчості особистості. 6. Самопрезентація та самовираження творчої особистості.
4.	Тема 7. Психологія наукової творчості Наука як особлива сфера людської творчої діяльності. Наукова революція. Парадигма та дослідницька програма як контекст наукової творчості. Явища методологічної кризи у психології. Творчий шлях вченого у контексті історії науки. Завдання на СР: 1. Сформулюйте етапи наукової творчості за О.Н. Луком. 2. Проілюструйте творчий шлях вченого. 3. Поясніть явище методологічної кризи у психології.
5.	Тема 8. Психологія технічної творчості Психологія винаходу і винахідництва. Особливості завдання у технічній творчості. Тріакт за П.Енгельмейером: бажання, знання, вміння. Геніальність, талант і старанність як найважливіші якості технічного винахідництва. Роль інсайту в технічному винаході. Раціональна сторона технічної творчості. Стратегіальний підхід до технічної творчості. Завдання на СР: 1. Розкрийте особливості завдання у технічній творчості. 2. Поясніть зміст продукту творчості. 3. Охарактеризуйте стратегіальний підхід у технічній творчості.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять сформувати у здобувачів вищої освіти: базові уявлення про психологічний потенціал, ресурс, резерв та можливості суб'єкта наукової та творчої діяльності; розуміння актуальних та потенційних сфер розвитку творчого потенціалу особистості; досвід фіксації та оцінки рівнів розвитку спеціальних та загальних здібностей, обдарованості; досвід самопрезентації та самовираження в творчій діяльності (візуалізація образу, комунікативна механіка, вербальний ефект, флюїдне випромінювання).

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1.	Тема 4. Провідні концепції в сучасній психології творчості 1. Вивчення творчості у аналітичній психології К.Г.Юнга. Симптоматична і символічна творчість. 2. Вивчення творчості у психодрамі Я.Л.Морено. Ідея спонтанності як джерельної людської здатності. Театр спонтанності Морено. 3. Гештальт-психологічний, гуманістичний, когнітивний підходи до творчості. Завдання на СР: 1. Розкрийте вивчення творчості в аналітичній психології К.Г.Юнга. 2. Розкрийте вивчення творчості у психодрамі Я.Л.Морено. 3. Порівняйте гуманістичний та когнітивний підхід до творчості.
2.	Тема 5. Психологічна характеристика творчого процесу 1. Етапи творчого процесу. 2. Інсайт як центральна ланка творчого процесу.

	2. Мотивація творчої діяльності. 3. Репродуктивні і продуктивні психічні процеси. 4. Роль інтуїції у творчому процесі. Інтуїція та інсайт. 5. Уява та бісоціація. 6. Перешкоди та психологічні бар'єри творчої діяльності. Завдання на СР: 1. Продемонструйте роль несвідомого у творчому процесі. 2. Розкрийте роль інтуїції в творчому процесі. 3. Наведіть приклади вияву інтуїції та інсайту у творчому процесі.
3.	Тема 6. Творчий потенціал особистості 1. Показники творчого потенціалу: оригінальність думки, швидкість та плавність асоціативних зв'язків, чутливість до проблеми, фантазія. 2. Характеристики творчого потенціалу: стихійність, раптовість, накопичення фактів, перебір методів, народження нових ідей. Завдання на СР: 1. Розкрийте сенс фантазії у творчості. 2. Продемонструйте на прикладах плинність думки. 3. Продемонструйте на прикладах оригінальність думки. 4. Поміркуйте від чого залежить народження нових ідей.
4.	Тема 7. Психологія наукової творчості 1. Наявність значущих цілей. 2. Наявність суб'єктивних якостей: мотиви, здібності, креативність. 3. Формування професійного мислення: зрілість, продуктивність, результативність, ефективність. 4. Спір із загальновизнаним та відомим. Завдання на СР: 1. Розкрийте сенс особистісно-значущої цілі. 2. Вкажіть суб'єктивні передумови наукової творчості. 3. Порівняйте поняття продуктивність та результативність у творчості.
5.	Тема 8. Психологія технічної творчості 1. Стадії конструкторського задуму: образ-поняття, образ-ідея, зоровий-образ та їх зміст. 2. Конструкторська стратегія: оптимальність та ефективність. 3. Операції виконання технічного задуму: аналогія, контраст, перекомбінування, перетворення, змішана побудова. Завдання на СР: 1. Охарактеризуйте стратегічні операції. 2. Поясніть зміст образу-поняття і образу-ідеї. 3. Охарактеризуйте основні стратегічні тенденції у мисленні конструктора. 4. Розкрийте зміст поняття «суб'єктивна перевага» у конструкторській діяльності.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації. У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками: • організації самостійної навчальної діяльності; • самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою; • конспектування літературних джерел; • робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 92 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;
- підготовку до заліку – 6 год.

Загалом – 102 год.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. Здобувач вищої освіти, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Здобувач вищої освіти на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції. На практичних заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі вимог професійної діяльності до стану, рівня розвитку, ступеня стійкості основних психічних функцій та якостей суб'єкта діяльності та оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні

рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку не згоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

6. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: **опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.**

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: **залік.**

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) виконання модульної контрольної роботи

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 12):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	9-12
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-8
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 46 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 50 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачами вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконано правильно (кожне з 50)	2
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 50)	0

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені у положенні про РСО з дисципліни та представлені у Додатку 2.

7. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

При вивченні дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» здобувач вищої освіти має користуватися, в першу чергу, літературою, яка визначена в основному списку і є у фондах науково-технічної бібліотеки імені Г.С. Денисенка. Додатковим джерелом інформації мають бути конспекти лекцій. Також здобувачам вищої освіти рекомендується знаходити через систему Інтернет матеріали новітніх психологічних досліджень.

Зміст дисципліни реалізується через опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи. Опанування теоретичного блоку здійснюється в процесі роботи на лекціях та опрацювання літератури. На семінарських заняттях відпрацьовуються конкретні вміння та навички аналізу психологічних компонентів, які спонукають, скеровують і регулюють трудову активність суб'єкта, а також його властивостей, через які ця активність здійснюється.

Опанування дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» передбачає комплексний підхід при виборі форм та методів навчання. Суть такого підходу полягає в поєднанні лекційних занять та різноманітних форм самостійної роботи, в тому числі: робота на семінарському занятті; підготовка доповідей та виступів з доповідями на семінарах.

Семінарське заняття дає можливість виявити рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки). Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків. У процесі роботи з літературою та конспектування важливо записувати бібліографічні відомості джерела та номери сторінок, з яких були запозичені думки для подальшого оформлення посилань на джерела. Підготовлені раніше матеріали обробляють, включають в роботу власний аналіз.

Позааудиторні заняття

Можлива участь здобувачів вищої освіти у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри психології та педагогіки, професором, д. психол. н., професором, Воляннюк Наталією Юріівною; професором, д. психол. н., професором кафедри психології та педагогіки, Ложкіним Георгієм Володимировичем

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 14 від 14.05.2025 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24. 06.2025 р.).

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг здобувачів вищої освіти із дисципліни «Психологія наукової і технічної творчості» складається з балів, що отримуються за:

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: **залік**.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) виконання модульної контрольної роботи

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 12):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	9-12
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-8
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 46 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

- а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 50 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачами вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконано правильно (кожне з 50)	2
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 50)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Орієнтовний перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Проаналізуйте філософсько-методологічну базу психології творчості.
2. Порівняйте принцип творчості та принцип адаптації у поясненні психічної активності, вкажіть на їх наслідки для розуміння психічного буття людини
3. Обґрунтуйте творчий характер психічної реальності.
4. Наведіть та порівняйте особливості рефлексії творчого начала у психічному бутті людини, властиві історичним формам предмету психології: «душа» та «свідомість».
5. Наведіть та порівняйте особливості рефлексії творчого начала у психічному бутті людини, властиві історичним формам предмету психології: «несвідоме» та «поведінка».
6. Розкрийте проблему витоків творчого акту.
7. Охарактеризуйте завдання генетичної психології творчості.
8. Проаналізуйте наслідки для психології творчості загально-психологічної проблеми самодетермінації психічного.
9. Оцініть евристичне значення екзистенціальної теорії творчості.
10. Проаналізуйте провідні ідеї харківської школи психології творчості.
11. Проаналізуйте принцип економії у якості центрального пояснювального принципу творчої дії.
12. Оцініть здобутки вивчення творчості у класичному психоаналізі З.Фрейда.
13. Проаналізуйте ідею сублімації у якості пояснювального принципу творчості.
14. Оцініть здобутки вивчення творчості у аналітичній психології К.Г.Юнга.
15. Порівняйте симптоматичну і символічну творчість за К.Г.Юнгом.
16. Оцініть здобутки вивчення творчості у психодрамі Я.Л.Морено.
17. Визначте сутність ідеї спонтанності як джерельної людської здатності. Театр спонтанності Морено.
18. Порівняйте гештальтпсихологічний, гуманістичний, когнітивний підходи до творчості.
19. Оцініть значення таких прояви творчості в дитинстві як предметна гра і малюнок.
20. Проаналізуйте значення і характер вчинку у розвитку творчості підлітка (за В.А.Роменцем).
21. Охарактеризуйте уяву і творчість в юнацькому віці.
22. Визначте сутність моральної творчості та героїчного вчинку.
23. Охарактеризуйте творчість як механізм розвитку особистості.
24. Визначте сутність індивідуального потенціалу людського буття за І.П.Маногою.
25. Порівняйте інтенції та потенції людського буття (за І.П.Маногою).
26. Розкрийте сутність понять: обдарованість, талант, геніальність.
27. Проаналізуйте основні методи дослідження обдарованості.
28. Охарактеризуйте етапи творчого процесу.
29. Обґрунтуйте роль інсайту як центральної ланки у ряді моделей творчого процесу.
30. Обґрунтуйте роль несвідомого у творчому процесі.
31. Охарактеризуйте мотивацію творчої діяльності.
32. Порівняйте репродуктивні і продуктивні психічні процеси.
33. Обґрунтуйте роль інтуїції у творчому процесі.
34. Обґрунтуйте роль уяви та бісоціації у творчості людини.
35. Обґрунтуйте роль мислення та опосередкування у творчості людини.
36. Охарактеризуйте науку як особливу сферу людської діяльності.
37. Визначте структуру наукового знання і обґрунтуйте наслідки саме такої структури.
38. Проаналізуйте загальні особливості наукових відкриттів.
39. Порівняйте поняття «парадигма» та «дослідницька програма».
40. Порівняйте науковий пошук та «розгадування пазлів» як характерні завдання у творчій діяльності вченого.
41. Охарактеризуйте сутність наукової революції.
42. Дайте загальну характеристику психології винаходу і винахідництва.
43. Охарактеризуйте особливості завдання у технічній творчості.
44. Оцініть ідею «триакту» за П.Енгельмейером.

45. Порівняйте геніальність, талант і старанність як найважливіші якості технічного винахідництва (за П.Енгельмейером).
46. Охарактеризуйте роль інсайту в технічному винаході.
47. Охарактеризуйте раціональну сторону технічної творчості.
48. Обґрунтуйте стратегіальний підхід до технічної творчості.
49. Обґрунтуйте значення логіка розвитку технічних систем як визначальної у підході теорії вирішення винахідницьких завдань.
50. Охарактеризуйте винахід як вирішення винахідницького завдання та розвиток технічної системи.
51. Охарактеризуйте програму алгоритму вирішення винахідницьких завдань (АВВЗ).
52. Охарактеризуйте закон розвитку технічних систем через включення у інші в якості підсистем.
53. Проаналізуйте евристичні прийоми подолання технічних протиріч у ТРВЗ.
54. Охарактеризуйте явище методологічної кризи у психології.
55. Проаналізуйте провідні засоби методологічної кризи.
56. Обґрунтуйте принцип методологічного плюралізму.
57. Охарактеризуйте евристичне значення наукової теорії.
58. Порівняйте дивергентне та конвергентне мислення вченого.